

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Sági Pál*
Cím: *A pesti koldusvilág titkai*
Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp. 1930. II. 1.

Osztályozás

Tárgy

362.51

Hely

Idő

"1930"

Személy

Hely

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A pesti koldusvilág titkai

Petőli Sándor unokaöccse, lötkrement nagykereskedő, volt börzianer és háztulajdonos az engedélyes koldusok között — Rajz a csikágói koldustanyáról, ahol a némák énekelnek, a sánták táncolnak és a vakok a kártyát „gusztálják“

A budapesti rendőrségnek van egy osztálya, amelynek előszobájában rövid időközökben furesa és különös embercsoport gyűl össze. Vakok, bénák, sánták, nyomorultak, roskadt öregemberek, fantasztikus rongyokba burkolt asszonyok.

A Notre Dame-i toronyór koldustanyájának figurái elvenednek meg itt a közigazgatási osztályon, ahol a pesti koldusok ügyeit intézik.

Mert a koldusmesterség engedélyhez van kötve. Csak az koldulhat, akinek a rendőrség megengedi. Hivatalos nyelven könyöradománygyűjtési engedély a neve a koldus-pátensnek. Nem adják könnyen az igazolványt. Ezért nagy beesben áll. Nagy tülekedés folyik érte és boldog, aki bejuthat a koldusecébbe.

KOLDUS ARISZTOKRÁCIA

Budapesten összesen 286 hivatalosan elismert koldus van. Több a férfi, mint a nő. A legfiatalabb közöttük hatvanéves, a legöregebb fölött pedig több mint egy évszázad viharzott már el. Vég bácsi, a pesti koldusok dőnyje százéves. Ő a kolduseéh vajdája.

Gleichweit Vince a neve egy másik ismert, tekintélyes koldusnak. A tekintélyét azzal szerzte, hogy állítólag unokaöccse Petőfi Sándornak.

Gleichweit bácsinak Petrovics-lány az édesanyja és ezen a címen Petőfi Sándor apját, néhai való Petrovics Istvánt, a jó öreg kocsmárosat vallja nagybácsijának. Az öreg meg is jelent különféle ünnepeken és mindenütt

Mennyi az eredmény?

elmesélte, hogy látta, mikor Petőfi elesett a segésvári síkon. Sok bizonyítéka nincs a rokonság mellett, de így is nagy a tekintélye a kollegák között.

Egész sereg olyan ember van a koldusok sorában, aki bebizonyíthatóan jobb napokat látott valaha.

K. P., egy öreg néni, valaha operaénekesnő volt, H. N. bácsi gyarmatáru nagykereskedő, egy kopott rongyos öregember pedig gyakran mutatgatja a jobbidőkből megőrzött tőzsdetagsági igazolványát.

Míg kint az előszobában várakoznak a koldulási engedélyek megújítására, összebújnak egy sarokban és búsan mesélnek a régi jó időkről.

Amikor még adtak és nem csak mindig kértek...

AUTÓS RAZZIA AZ ÁLKOLDUSOK UTÁN

Kétszáznyolevanhat koldusról szól a nyilvántartás, de a számuk majd ötször ennyi. Mert sok az orv-koldus. A céhbéliek a maguk nyel-

vén tarhásnak nevezik magukat, míg az álkoldusoknak klenkner a neve. Az álkoldusok sok gondot adnak a rendőrségnek. Az utcákon gyakran látni bēna, vak, sánta koldusokat. Van közöttük néhány, aki valóban nyomorék, de a legtöbben csak markirozzák a bēnaságukat. Ezek szélhámos vámszedői az irgalomnak.

A markirozáshoz a leggyafurtabb trükköt használják. Leginkább a szívbajt szimulálják. Forgalmas utcákon összeesnek és habzó szájjal vergődnek a földön. Az emberek körülállják a szegény szívbajost és mikor magához tér, hullanak a kalapjába a nikkelpénzek. A szívbajhoz kell a legegyszerűbb eszköz. A trükk abból áll, hogy egy kis darab szappant dug a nyelve alá és már kész is a habozás.

Mások a kabátjuk alá rejtik a félkarjukat, bevarratják a kabátujjukat és mint félkezűek

apellálnak a közönség jószívére. Van, aki a sántaságot, vagy idegsokkot mimeli. Ezek legtöbbszörre hadirokkantnak adják ki magukat.

A rendőrség igyekszik megtisztítani a várost a tolatkodó, molesztáló álkoldusoktól. Az utóbbi időben repülőrazziákat rendeznek ellenük. A detektívek a toloncház autóján végigrobognak a városban és összefogdossák őket.

Az élelmesebbek már ez ellen is védekeznek. A Teréz-körúton két mankóra támaszkodva, szemén fekete pápaszemmekkel koldul egy férfi. Ez gyerekeket bérel fel, akik a szomszédos utcasarokokon leselkedtek s mikor látták, hogy rendőr közeledik, vészjelet adtak. A mi koldusunk vállára dobta a két mankót, zsebre dugta szemüvegét, futásnak eredt, úgy, hogy a kerékpáros rendőrök alig tudták utolérni.

A gyerekeket is felhasználják a koldulásra. A koldustanyákon bér-gyerekeket lehet kapni, akiket a karjukra vesznek és így koldulnak velük, hogy minél nagyobb szánalmat keltsenek.

Mindenki tapasztalta már, hogy a Dunakörzön, a Váci-utcában és a körutakon maszatos gyerekek szegődnek a járókelők mellé és szívzaggató hangon addig rimázkodnak, míg pár fillért nem kapnak. Ezek a gyerekek csak alkalmazzottak. Notórius kolduló öregasszonyok közül kerülnek ki a gazdáik. Az öregasszonyok összeszedik az utcagyerekeket, kitanítják őket és a szálmányból tíz százalékot adnak nekik. Aki jobban figyel, észreveheti, hogy az ilyen gyerekekre pár lépésnyire óvatosan meghúzódva figyel a főnöknő. Vigyáz, hogy rendszeren dolgozik-e az alkalmazottja.

A közönség rosszul teszi, ha felül ezeknek a szólhámosságoknak.

A LEGJOBB TRÜKK

Sok az álkoldus, bár a rendőrség szigorúan üldözi és bünteti őket.

A bécs-budapesti hajón lepleztek le legutóbb egy veszedelmes koldusbandát. A hajó fedélzetén szivgöresökben összeesett egy öreg

ember, akit egy fiatal leány kísért. A lány zokogva borult az öreg emberre. A közönség körülfogta őket. Egyszerre csak előlépett egy férfi, aki orvosnak mondotta magát. Eszméltre térítette az alélt embert. A lány azután sirva mesélte, hogy valaha jobb napokat láttak, erdélyi menekültek, a románok kifosztották és kiüldözték őket. Most kivált a tömegeből egy előkelő megjelenésű, tisztos külsejű, fehér szakállas úr. Felvette a földről a szívбайos ember kalapját, beletett egy húszpengőst.

— *Hölgyeim és uraim, adakozzon mindenki ennek a szerencsétlen menekültnek* — mondotta és kalappal a kezében végigjárta a hajót.

Míg Budapestre értek, háromszáz pengő gyűlt össze.

Történetesen ezen a hajón utazott egy detektív, aki véletlenül éppen arra ment, amerre az öreg bácsi és lánya haladtak. Legnagyobb meglepetésére észrevette, hogy alig száz lépésnyire a hajóállomástól a roskadt ember kiegyenesedett, és a pár kart karba fűzve sietett tovább. A detektív nyomon követte őket.

Egy belvárosi kis vendéglőbe vezetett az útjuk. A detektív legnagyobb meglepetésére itt már várakozott rájuk a jószívű orvos és a még jobb szívű, adakozó, tisztos öreg úr.

Mondani sem kell, hogy valamennyien a toloncházba kerültek.

A lány azt vallotta, hogy egy kevésbé ismert Jókai-novellában olvasott egy hasonló történetet és ebből kopirozta az egészét.

A KOLDUSOK TÁRSADALMI ÉLETE

A pesti koldusok társadalmi életet is élnek. A Garay-utcában van egy pincekoosma, ott szoktak összegyűlni. Regényíró tollára való ennek a koosmának a leírása.

Tarka abrosszal terített kerek asztalok mellett üldögélnék a krenkerek. Itt beszélnek meg a szakmai ügyeket. *Mankókat látnék a falak*

Koldustipus a toloncházból

szobrászvárosi házmester 1927-1928
mellé támasztva, az asztalok mellett mulábak sorakoznak. A jószívű emberek, akiknek a tárcája olyan könnyen nyílik ki egy-egy koldus láttára, sok ismerősüknek az érdekes metamorfózisát tapasztalhatnák itt.

Valókat látnék, akik a kártyát gusztálják, sántákat, akik a harmonikaszóra vidáman táncolnak és idegsokkos siketnémákat, akik nőiával bisérik a muzsikát.

Sok legenda szól a milliomos koldusokról. Ezeknek a legendáknak a nagyrésze nem igaz, de valóban vannak olyanok, akik szép summát koldultak össze.

Ismernek egy öreg koldust, aki napközben titokban adományokat gyűjtött, este pedig rendes polgári életet élt. Ez az ember két gyereket nevelt fel. Mind a kettőt iskoláztatta. *Az egyik a haretéren elesett, a másik ügyvéd.* Az ügyvédfiú később már megtudta, hogy az apja koldult, persze nem engedte ki többé az utcára, magához vette és eltartotta. Az öregnek azonban már véreben van a koldulás és *ha elengedik hazulról, nyomban kiáll az utcaszakra, még akkor is, ha bankók vannak a tárcájában.*

A toloncháznak van egy őslakója. *Negyvenhat esztendő férfi, akit már százezer pengővel szor ítéltek el koldulás és esavagás miatt.*

Keserves kenyér a koldulás.

Mégis sokan élnek belőle és sokan nem akarnak lemondani róla.

Sági Pál